

پوران درخشنده، کارگردان سینما معتقد است که برگزاری جشنواره‌ها بدون ساختن فیلم خوب و شناخت جهان کودکان و نوجوانان، اثرگذاری ندارد. این کارگردان و فیلمنامه‌نویس ایرانی در گفت‌وگو با مهر درباره وضعیت سینمای کودک و نوجوان گفت: متأسفانه برای تولید فیلم، کودک و نوجوان را در یک دسته‌بندی قرار می‌دهیم درحالی‌که باید سینمای

سینمای کودک نیازمند حمایت

پنجره‌ای به تاریخ تاریک آمریکا

زمه‌کیس در فیلم «اینجا» تلخی‌ها و سیاهی‌های تاریخ دیروز و امروز ایالات متحده را روایت کرده است

قصه گذر از معلولیت تا نبوغ، تاریخ آمریکا را به چالش کشید و حتی ملاقات‌های شخصیت اصلی‌اش را با رئیس جمهوری‌های آمریکا و بازی پینگ‌پنگش را با مائوتسه تونگ نمایش داد تا فیلم علمی‌افسانه‌ای «تماس» که یک چندهزارم ثانیه اختلاف زمان، پرسش سفر به دنیای دیگر را بی‌پاسخ می‌گذارد تا فیلم وحشت «آنچه در زیر جاری است» که چندان یک فیلم هراس‌آور معمولی نبود تا داستان شبه رایبیسون کروژونه‌وار «دورا افتاده» و انیمیشن کریسمسی «قطار سریع‌السیر قطبی» که از سیستم Motion Capture استفاده کرد تا ماجرای عجیب‌وغریب خلبان فیلم «پرواز» که برای جلوگیری از سقوط هواپیمایش، آن را برعکس هدایت کرد تا ماجرای بندباز فیلم «راه رفتن» که از طناب مابین برج‌های دوقلوی نیویورکی گذشت تا روایت جدید از «پینوکیو» که فرشته مهرپناش سیاه‌پوست بود و در مقابل برداشت گیلرمو دل تورو از داستان کارلو کلودی در همان سال، میدان را وا گذاشت و تا همین فیلم «اینجا» که براساس داستان مصور ریچارد مک‌گوایر ساخته شده است.

گذریک مکان از قرون متمادی

فیلمی براساس دوربین ثابت از یک مکان ثابت در آمریکا طی قرون مختلف، یک خانه و اتاق از زمانی که هنوز وجود نداشته، در کشاکش گریز دایناسورها و فوران آتشفشان‌ها و تغییرات زمین تا انسان‌های اولیه و بعد سرخپوست‌ها و کوچ اقوام مختلف و بناشدن اولین شهرهای جدید که خانه بزرگ بنجامین فرانکلین رو به روی همین مکان قرار می‌گیرد و روزهای جنگ‌های استقلال آمریکا و....

سپس ساختن این خانه از همان زاویه همیشگی و ثابت دوربین و از اتاقی که به عنوان نشیمن شکل‌گرفته و از پنجره آن گذر زمان

برش

پنجره‌ای شبیه به اتاق بیضی کاخ سفید

به‌نظر می‌آید در فیلم «اینجا» باز هم به‌طریقی دیگر رابرت زمه‌کیس، به تاریخ آمریکا پرداخته؛ از عصر ماقبل تاریخ تا دوران سرخپوست‌ها و سال‌های برده‌داری و بعد جنگ‌های استقلال و سپس دوران پیش از جنگ اول و پس از جنگ دوم و میانه آنها و ... تا به امروز. آن هم از زاویه یک اتاق نشیمن یا پنجره بیضی که بسیار به اتاق بیضی کاخ سفید، یعنی دفتر کار رئیس جمهوری آمریکا شباهت دارد.

این بار رویاپردازی زمه‌کیس با بازیگر مورد علاقه‌اش یعنی تام هنکس (که به روش‌های هوش مصنوعی او و رابین رایت بین ۷۰-۶۰ ساله را به جوان‌های ۱۷-۱۸ ساله تبدیل کرده)، از ورای اتاقی مقابل خانه یکی از بنیانگذاران ایالات متحده آمریکا صورت گرفته تا پس از «فارست گامپ» و بعد از ۳۰ سال، ادای دین دیگری از او نسبت به آمریکا و فرهنگ و تاریخ و ایدئولوژی‌اش صورت گرفته باشد. و در این ادای دین برخلاف «فارست گامپ»، تنها به تجلیل و تحسین و قهرمان‌پردازی اکتفا نکرده و خوب و بد این تاریخ را از نگاه خودش

مخصوص کودک و سینمای مخصوص نوجوان داشته باشیم.

ما باید بدانیم که برای چه قشری فیلم می‌سازیم، اگرچه اکنون برای هیچ یک از این رده‌های سنی فیلم مناسب و حرفی برای گفتن نداریم.

درخشنده درباره دلیل این وضعیت توضیح داد: وقتی امروزه یک‌سری فیلم ساخته می‌شود که

تمام سینماها را از آن خود کرده‌اند، دیگر فرصتی برای دیده‌شدن فیلم‌های کودک و نوجوان باقی نمی‌گذارند.

باید حمایت جدی از طرف آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و سرمایه‌گذاران شخصی صورت بگیرد و فیلم‌های باکیفیتی برای کودکان و نوجوانان ساخته شود.

ساختاری خلاف معمول و نوآورانه

اگر در بسیاری از فیلم‌ها، زمان تقریباً بازه محدودی را دربر گرفته و مکان هاست که تغییر می‌کنند، در فیلم «اینجا»، این مکان است که در اندازه‌نما و جای دوربین و زاویه ثابت بوده و زمان هانتغیرات بسیاری می‌کنند. رابرت زمه‌کیس حتی زمان‌ها را به ترتیب جلو و عقب نمی‌برد؛ گاهی در سال ۲۰۲۲ هستیم و از پنجره بیضی اتاق نشیمن، اتومبیل‌های امروزی را می‌بینیم و ناگهان به دهه ۱۹۰۰ بریده و کالسکه و گاری را از ورای پنجره‌ها شاهد هستیم و بعد یک‌دفعه به جنگ‌های استقلال پرتاب می‌شویم که اصلاً این اتاق وجود نداشته و سپس زوج سرخپوستی به‌صورت موتیف در میان جنگل (و البته در همین مکان) مشاهده می‌شوند.

تمهید زمه‌کیس برای گذر از زمانی به زمان دیگر، دیزالو یا قید یا وایپ یا آپریس و مانند آن نیست، بلکه با مربع یا مستطیلی در گوشه یا میانه تصویر ایجاد شده، به‌طوری‌که درون آن مربع یا مستطیل به زمان دیگر تغییر کرده و سپس همه کادر تصویر به همان زمان تبدیل می‌شود؛ از ورای این کادرهاست که ورود تلویزیون و آرزوهای تحقق‌نیافته و بزرگ شدن چپه‌ها و گذر عمر و عشق‌ها و جدایی‌ها و مرگ‌ها و... دیده می‌شوند.

این گذر زمان‌ها گاهی با آن مربع و مستطیل‌ها صورت‌گرفته، گاهی در یک تصویر همسان و پروخالی شدن کادر توسط یک سوژه مثلاً کاراکتر زرنمایان می‌شود که مدام به این سو آن سوی دوربین رفته و در هر بار بچه‌ای جدید را جلوی دوربین می‌آورد تا نشان از گذر زمانی چندساله باشد و گاه سوژه در همان اندازه و زاویه و حالت ثابت است، مثل مارگارت که در یک حالت رو به دوربین از بزرگ‌شدن دخترش ونسا می‌گوید که چگونه از یک بچه حالا به دانشجویی تبدیل شده و در یک مورف تصویری، کمی مسن‌تر شده و حالا باز همان جملات قبلی را مبنی بر گذر عمر تکرار می‌کند، با این تفاوت که این‌بار از فارغ‌التحصیلی ونسا حرف می‌زند!

ریتم تقریباً سریع تبدیل تصاویر و رفت‌وآمد مربع مستطیل‌ها، به‌خوبی حس‌گذر عمر را منتقل کرده، حتی اگر مارگارت و ریچارد آن را چندین بار بریزان نیاورند. تنها حرکت دوربین در انتهای فیلم صورت می‌گیرد که دوربین از همان مکان ثابتی که در ۱۰۰ دقیقه قبل قرار داشت، کنده شده، به دور سوژه‌های اصلی چرخیده، از پنجره همان اتاق بیرون رفته و اوج می‌گیرد و در بالای ساختمان منتصب به بنجامین فرانکلین، قرار می‌یابد، درحالی‌که خانه و اتاق یادشده را در نقطه طلایی کادر خود گرفته و پیرامونش خانه‌ها و خیابان‌های یک شهر و درخت‌ها و همچنین کلیسایی در عمق دیگر نقطه طلایی تصویر دیده می‌شوند. اما مربع مستطیل‌هایی مانند قبل در تصویر و این بار روی خانه و اتاق یادشده ایجاد شده که باعث می‌شود تصور کنیم باز به زمان دیگری می‌رویم، اما در اینجا خانه و سپس اتاق نشیمن باقی‌مانده و بقیه تصویر تاریک می‌شود.

روایت کرده؛ همچنان که در یکی از صحنه‌های اواخر فیلم، پدر آخرین خانواده مقیم این خانه که سیاهپوست، در همان اتاق نشیمن، به پسرش هشدار می‌دهد که در صورت برخورد با پلیس هنگام رانندگی، چه کارهایی انجام دهد تا آن پلیس به سوی او

شلیک نکند! رکنایه به نژادپرستی در آمریکا که هنوز سیاهپوستان قربانیان آن هستند!) یا در سکانس تولد مارگارت که با حضور دوستانش و بدون اطلاع او صورت گرفته، مارگارت از آرزوهای تحقق‌نیافته‌اش می‌گوید و می‌گوید. یا در اواخر فیلم که ال یعنی پدر ریچارد دچار شکستگی و از پا افتادگی شده و مارگارت هم خانه را ترک کرده، ریچارد قصد خود از بازگشت به علاقه دیرینه‌اش یعنی تصویرسازی و طراحی بیان کرده و سپس در میانه عمر به آن می‌پردازد، چراکه از کارش اخراج شده و منبع درآمدی ندارد، همچنین خلبان اولین خانواده مقیم این خانه هشدارهای همسرش همچنان به پرواز با هواپیمای ناایمن تک‌موتوره ادامه می‌دهد تا سرانجام کشته می‌شود، امانه درآرت سقوط هواپیمای بلکه به دلیل آنفلوآنزا! و بالاخره مارگارت در آخرین برخوردش با خانه و اتاق نشیمن‌اش، تنها ربان آبی گمشده دخترش در کودکی را به‌خاطر می‌آورد و نه هیچ چیز دیگری را. این‌ها همه بخشی از تاریخ آمریکاست و این بار زمه‌کیس، تلخی‌ها و سیاهی‌های تاریخ دیروز و امروز آمریکا را در کنار هم روایت کرده است.

فرهنگ

Culture

پنجشنبه ۶ دی ۱۴۰۳ ۶۹۴۲ شماره

ذره‌بین

محبوبه جان‌نثاری آنویسنده و پژوهشگر

نبرد عقل و عقیده

بازخوانی و بازبینی آثار سینمایی ژانر دفاع مقدس، پرسش‌ها و سؤالاتی را که به‌ویژه در چند سال اخیر مطرح‌شده و در این حوزه به‌خصوص بر سر زبان‌ها افتاده، دوباره به ذهن‌ها متبادر می‌کند؛ پرسش پس از پرسش‌خلایان می‌یابد و شروع به بالا و پایین رفتن می‌کند، به‌ویژه درباره آیین‌نامه‌ای که ضوابط ، معیارها و ملاک‌هایی را برای نشر آثار در فضای دفاع‌مقدس تعیین و اعلام و کاربردی کرده است. آیین‌نامه نظارت بر تولید و نشر آثار ادبی و تاریخی دفاع مقدس، اعم از کتاب و آثار صوتی و تصویری و چندرسانه‌ای ۲۳ دی‌ماه ۱۳۹۷، در روزنامه‌ای رسمی منتشر شد که به امضای بالاترین مقام نظامی کشور، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح رسید و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، متولی اجرای این آیین‌نامه‌شده‌که می‌تواند به‌عنوان مدعی‌العموم دفاع‌مقدس در برابر تحریف‌کنندگان

این عرصه بایستد. در این آیین‌نامه معیارها و ضوابط خاص چاپ و نشر این آثار گنجانده شده؛ برای مثال: نباید به ارائه چهره‌ای خشن از رزمندگان دوران دفاع‌مقدس پرداخته شود؛ زیرسؤال‌نبردن پیروزی جمهوری اسلامی در دفاع‌مقدس نیز از دیگر مفاد این قانون است؛ مغایرت نداشتن با مفاهیم و ارزش‌هایی چون ایثار، جهاد، شهادت و...

جعفر شریعلی‌نیا، محقق حوزه جنگ، این آیین‌نامه را مرگ تحقیق و پژوهش در حوزه دفاع‌مقدس می‌داند. از نظر او تحقیقی که نتیجه آن از قبل مشخص باشد، دیگر تحقیق نیست. او معتقد است چون جنگ‌مان را مقدس نامیدیم، اجازه نقد و بررسی و بازخوانی و بیان ایرادات و اشکالات را در این حوزه از خودمان دریغ کردیم. نگارنده روحیه محققانه و پرسش‌گرانه او را تحسین می‌کند. نگاه از بیرون به درون همیشه خوب و پسندیده است اما این‌که ایراد را بگوئیم تا فقط گفته باشیم، چه فایده‌ای دارد؟ جز این‌که سرخوردگی‌ها را بیشتر و بیشتر کند و روحیه را از جوان فیلم‌ساز و سینماگر ما بگیرد و او از ترس ایدئولوژی‌زدگی و این اتهام، پایش در گل عقل گیر کند و فیلم ضد جنگ بسازد تا بگوید که من طرف عqlم و نه عقیده؟! اساساً این تقابل عقل و عقیده از کجا می‌آید؟ آیا نمی‌شود هم آرمان داشت و هم عاقل بود؟ مگر نه این‌که عقل را پیامبر درونی نامیده‌اند؟ هرچه که هست، این‌روزها به امید احتیاج داریم. به تقویت روحیه وطن‌پرستی. این روحیه از دیدن فیلم‌ها و آثاری می‌آید که همبستگی ما را بیشتر کند و اشتراکات‌مان را به یادمان آورد. هر عقیده و آرمانی که داشته باشیم، در یک چیز مشترکیم: وطن. فیلمی می‌خواهیم که آشتی‌عقل و عقیده را به‌مانشان دهد و نه تقابل این دو را. پس با درود بر دوران پر حماسه دفاع‌مقدس، بایستی بخردانه و اندیشگرانه به این حوزه با تمام دل و جان بازنگرییم.

قاب

«پیرپسر» متقاضی حضور در فجر

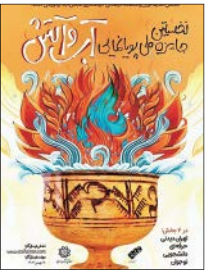
فیلم سینمایی «پیر پسر» به کارگردانی اکتای براهنی و تهیه‌کنندگی بابک حمیدیان و حنیف سروری متقاضی شرکت در جشنواره فیلم فجر است. نسخه نهایی این فیلم به‌تازگی به دبیرخانه جشنواره رسیده و پیش‌بینی می‌شود در صورت پذیرش در ایران نیز اکران شود. حامد بهداد، لیلا حاتمی و محمد ولی‌زادگان همراه با هنرمندی حسن پورشیرازی بازیگران اصلی این فیلم را تشکیل می‌دهند و همچنین محمدرضا داوودنژاد، فهیمه رحیم‌نیا، رضا رویگری، علی رحیمی، میثم غنی‌زاده، مهسا باقری و... نیز در این فیلم حضور دارند.

رویداد

نخستین جایزه «آب و آتش» برگزار می‌شود

نخستین جایزه ملی پویانمایی «آب و آتش» توسط انجمن آسیفای ایران و منطقه فرهنگی-گردشگری عباس‌آباد، طی هفته اول اسفند در کوشک باغ هنر برگزار می‌شود. در نخستین دوره این جایزه، سیدنوید

برکچیان به عنوان رئیس شورای سیاست‌گذاری، روانبخش صادقی دبیر، عباس قاضی‌زاهدی دبیر اجرایی و بهرام عظیمی به عنوان مدیر هنری و رئیس هیأت داوران حضور دارند. این رویداد در چهار بخش تهران دیدنی، حرفه‌ای، دانشجویی و نوجوان برگزار می‌شود. در بخش تهران دیدنی آثار برگزیده در اولویت حمایت مالی برای تولید آثار مربوطه قرار خواهند گرفت. همچنین یکی از نکات حائز اهمیت در این رویداد، در نظر گرفتن جوایز مختلف از جمله بهترین انیمیت، بهترین طراحی کاراکتر، بهترین طراحی فضا، موسیقی و صداگذاری در بخش حرفه‌ای است که در بسیاری از داورۃ‌های پویانمایی کمتر به آن توجه شده بود. مهلت ثبت‌نام و ارسال آثار تا ۲۰ بهمن و از طریق پایگاه آسیفای ایران امکان‌پذیر است.

خبر

انتخاب اعضای شورای بازبینی فیلم‌های سینمایی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با صدور احکامی جداگانه اعضای شورای بازبینی فیلم‌های سینمایی را منصوب کرد. نرگس آبیار نویسنده و فیلمساز، علی آشتیانی‌پور تهیه‌کننده، کمال تیریزی نویسنده و فیلمساز، حسن خجسته

استاد دانشگاه، علی دهکردی بازیگر و مدیرعامل خانه سینما، مجید زین‌العابدین مدیر فرهنگی، حجت‌الاسلام هادی صادقی پژوهشگر، هادی نائیچی فیلمساز و سیدضیاهاشمی پژوهشگر و استاد دانشگاه به عنوان اعضای جدید شورای بازبینی فیلم‌های سینمایی منصوب شدند. در بخشی از این احکام آمده است: «نظر به مراتب علمی و تجربیات ارزنده‌تان در حوزه مسائل فرهنگی و هنری و به استناد ماده ۶ آیین‌نامه نظارت برنمایش فیلم، اسلاید و ویدئو و صدور پروانه نمایش آنها، مصوب جلسه مورخ ۱۹ مرداد سال ۱۳۸۲ هیأت‌محترم وزیران و بنا به پیشنهاد رئیس سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری، به موجب این حکم به عنوان عضو شورای بازبینی فیلم‌های سینمایی به مدت دو سال منصوب می‌شوید.»

